

К 85.94
А 90
Н-65326

АНИСИМ АСЛАМАС

*Шупашкар
сыраненче*

190

Анисим Асламас

ШУПАШКАР ЏЫРАНЁНЧЕ

Хорна тата пёччен юрламалли юрәсем

1913

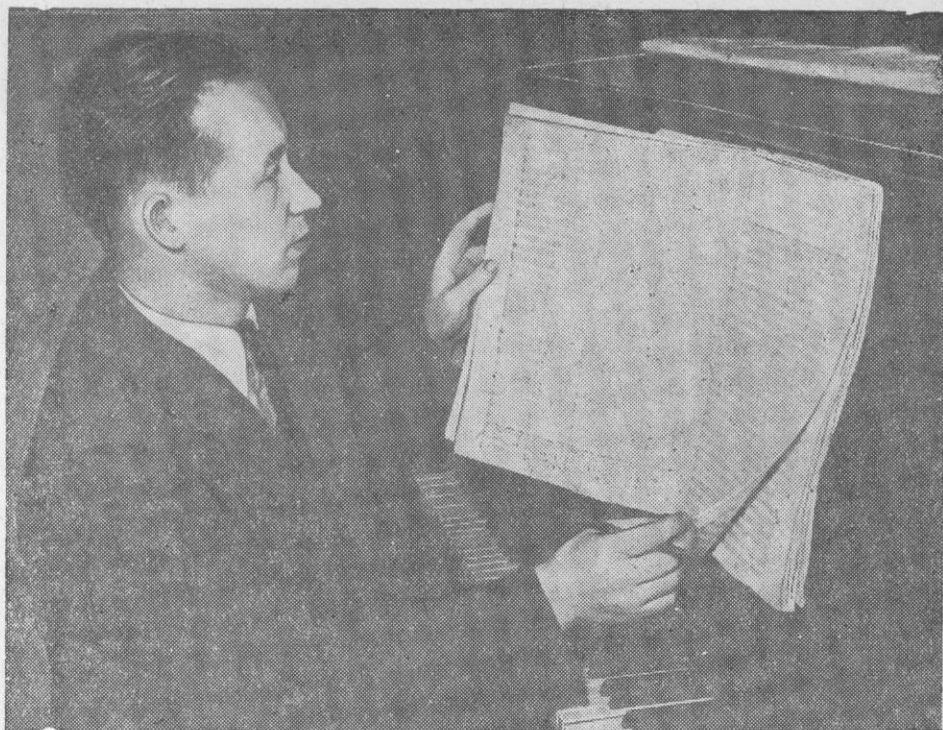
~~Дом художественной самодеятельности
Областного Совета Чувашских
г. Чебоксары, площадь Ленина, 3~~

ЧАВАШ АССР КЕНЕКЕ ИЗДАТЕЛЬСТВИ

Шупашкар — 1971

Чувашский
государственный
издательский дом

Чувашский
государственный
издательский дом

А. Асламас — чăвашсен пултарулă композитор-рĕсенчен пĕри. Ун творчестви нумай енлĕ. Вăл оперăсем, тĕрлĕрен инструментпа каламалли произведенийсем, ораторисемпе хорсем, романссемпе юрăсем сырат. А. Асламас — чăвашсен пĕрремĕш ралсодийĕпе оратори авторĕ.

Анисим Васильевич Асламас 1924 сұлхи июлĕн 24-мĕшĕнче Етĕрне районне кĕрекен Вăрманкас-Асламас ялĕнче суралнă. Ачарапах музикана юртаканскер, Анисим 1937 сұлта Шупашкарти музыка училищине вĕренме кĕрет. 13 сұлхи ача ун чухне пĕрремĕш хут рояль курать те сак асамлă инструмента чĕререн юратса пăрахать — сине тăрсах унпа калама вĕренет. Сак сұлсенчех А. Асламас юрăсемпе романссем кĕвĕлеме тытăнать. Музикана юртакансем композиторăн «Шуршăл тăхлăчи» музикалла комедири Надя юррине лайăх пĕлесĕ. Ку илемлĕ кĕвĕ халăх хушшине анлă сарăлчĕ. Ана пулас композитор музыка училищинче вĕреннĕ чухнех сырнă пулнă.

1942—1945 сұлсенче А. Асламас вăрçăра пулса нимĕс фашистĕсемпе сăпăсать. Вăрçă хыçсан Киеври Ленин орденлĕ консерваторие кĕрет. Кунта вăл Б. Н. Лятошинский профессор класĕнче вĕреннĕ.

Пĕр хушă Шупашкарта ĕслесе пурăннă хыçсан хайĕн ĕмĕтне пурнăслас тĕллевлĕ А. Асламас 1955—1960 сұлсенче Мускаври П. И. Чайковский ячĕпе хисепленекен консерваторире вĕренет. Консерваторирен вĕренсе тухнăранпа композитор Шупашкарта ĕслесе пурăнать.

1952 сұлта А. В. Асламаса СССР композиторĕ.

сен Союзĕн членне илнĕ. Унăн творчествинче сцена валли сырнă музыка произведенийĕсем уйрăмах паллă вырăн йышăнса тăраççĕ.

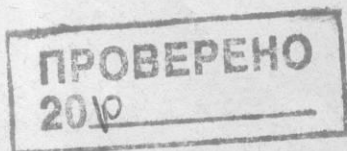
Ку ĕсе вăл 1940—1941 сұлсенчех пикеннĕ: И. Саламбекан «Велиме» пьеси тăрăх опера сырма пуçланă. Сцена валли произведенийсем сырасси композитора малашне те канăç памап. 1960 сұлта вăл хайĕн пĕрремĕш оперине («Киремет кати») сырса пĕтернĕ. Каярахпа А. Асламас творчестви «Вĕсленеймен кĕвĕ» (либретти П. Н. Осиповăн), «Сĕспĕл» (либретти К. Поляковпа Г. Ферен) оперăсемпе, «Шуршăл тăхлăчи» музкомедие пуянланать. Ку енĕпе А. Асламас халĕ те сине тăрсах ĕçлет. Нумаях пулмасть вăл хайĕн таваттамĕш оперине («Юрă ĕсти») сырса пĕтерчĕ. Халĕ композитор сĕнĕ опера-балет сырат.

Анисим Васильевичăн юрăсем те сахал мар. Вĕсем халăх хушшине анлă сарăлчĕ. Уйрăмах унăн лирикалла юррисене асанмалла. Вĕсенчен нумайăшне композитор Пĕтĕм союзри юрăссен конкурсен лауреачĕ — хĕрарăмсен кварталĕ валли ятарласа сырнă. Чылай юрăсене халĕ профессионаллă коллективсем кăна мар, художество пултарулăх ĕстисем те хайсен репертуарне кĕртĕçĕ.

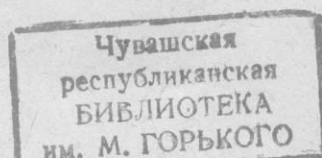
Чăваш автономийĕ 50 сұл тултарнă май Анисим Васильевича Чăваш АССР искусствисен тава тивĕслĕ деятелĕн хисеплĕ ятне панă.

Ку кĕнекене А. Асламасăн юлашки сұлсенче кĕвĕленĕ юррисемпе хорĕсене кĕртнĕ.

Г. А. Маркиянов, музыковед.

65326-Н

ШУПАШҚАР ҶЫРАНҒНЧЕ

Савви Ю. Петровйы

Васкаласар

mf *p*

mf *p*

A unis.

unis. *rit.*

1. Шу-хә-ша кай-са тә-ра-тәп Шу-паш-кар ҫы-ра-нән-че.

a tempo

Ман ум-ра и-лем-лө А-тәл, ләс вәр-ман ун леш ен-че.

unis

Хутлама *Вөҫлеме*

Ман ум-ра и-лем-лө А-тәл, ләс вәр-ман ун леш ен-че. леш ен-че.

1. Шухәша кайса тәратәп
Шупашкар ҫыранәнче.
Ман умра илемлө Атәл,
Ләс вәрман ун леш енче. } 2 хут
2. Марисен вәрманә анлә,
Туртанат унта чөрем:
Вөсемпе эфир таванлә
Пурәнатпәр ёләкрен. } 2 хут

3. Ашшән-әшшән ҫупәрләҫсө
Ҫут хумсем ҫырансене;
Салам янә пек куҫаҫсө } 2 хут
4. Шухәша кайса тәратәп
Шупашкар ҫыранәнче.
Ман умра илемлө Атәл,
Ләс вәрман ун леш енче. } 2 хут

ЛАНДАШ

Савви Ю. Петровън

Васкаласар
mf *unis.*

1. Сул хан-рах тёт- рел- лё ас- лă ёш- не- сем.

Шур те- вет кё- пел- лё е- шёл лан- дăш- сем.

unis.

Сыв- лăм шăр- ҫи- сем- лё ҫул- ҫи- сем ҫи- не

пур тав- ра и- лем- лён у- ке- рет сăн- не.

f *div.*

Ре- тён шăт- са лар- нă нур- лё вы- рă- на-

2. Ре- тён шăт- са лар- нă нур- лё вы- рă- на-

p

тут- лă шăр- шă сар- нă пё- тём тав- ра- на.

mf unis.

mf div.

М'єн-лє сын и-лен-мє че-чек-ри тум-не,

unis.

кам че-ри ки-лен-мє е-шел ур-кун-не!

p

div.

3. Са-на-сам сєс-кєл-лє сє-пєс лан-дє-ша.

f

f

вєл я-лан тир-пей-лє, пут-нє шу-хє-ша.

p unis.

div. >

Вєл я-лан тир-пей-лє, пут-нє шу-хє-ша.

1. Сулхәнрах тётреллө
Асла ёшнесем.
Шур тевет кәпеллө
Ешөл ландашсем.

Сывләм шәрсисемлә
Сулсисем сине
Пур тавра илемлән
Укерет сәнне.

2. Ретән шәтса ларна
Нүрлө ыраһна —

Тутлә шәршә сарна
Пётәм таврана.

Мәнле сын иленмө
Чечекри тумне.
Кам чөри киленмө
Ешөл суркунне!

3. Сәнасам җәскеллө
Җепеҗ ландаша:
Вәл ялан тирпейлө,
Путнә шухәша. (2 хут)

УЛМУҢСИ

Сәвви Ю. Петровән

Каваслән

mf *p*

Ped. *Ped.*

1. Тав- ра- на пәх- сәс- сән, кә- мә -ләм җәк- лен- чә:

Ped. * *Ped.* * *Ped.*

ләп- сәрк- ка, и- лем- лә ул- ма йы- вәҗ- сем,

* *Ped.* * *Ped.* * *Ped.*

p

сур-кун-не сит. сес-сён, ха-рās çеç-ке. лен. чёс,

* Ped. * Ped. * Ped.

mf

сāр-са ил. нё те. Хутл а ма йён шу-рā лё-пёш-сем.

* Ped. * Ped. * Ped.

Вёçлеме *Piu*

пи-рён кун-çул. сем.

* Ped. * Ped. Ped.

1. Таврана пәхсәсәң, кәмәләм сәкленчә:
 Ләпсәркка, илемлә улма йываҗсем,
 Суркунне ситсәсәң, харәс сәскеленчәс,
 Сәрса илнә тейән шура ләпәшсем.

2. Каҗсерен тухатпәр, савнипе ларатпәр
 Хамәр евәр сәмрәк улмуҗси айне.
 Пәр ытараймасәр саванса сәнатпәр
 Эрешленнә ешәл сад пахчи сәнне.

3. Суркунне сәски ун тәкәнса пәтсен те,
 Кәркунне илемләх күрәс улмисем...
 Сәмрәк вәхәт хәвәрт сисәнми иртсен те,
 Яланах чечеклә пирән кунсәлсем.

МАНРАН МЕНШЕН ЮТШАНАН?

Сәвви Ю. Петровән

Allegretto

1. Ху-ра

f *mf* *f*

кус - лә сәм- рәк кач. чә кир- пәч ре тән ху- нә

-май Варт.гяң аш- шән ан сә. нач. чә эс ма. на сав.са пёр -

p

p

p

Ped. *

Хутлама *Вәслеме*

-май 2. Тү.сей - нан?
 3. Тем ка.

p

Ped. *

p

Ped. *

1. Хура кушлә сәмрәк каччә,
Кирпеч ретән хунә май
Вәрттән, ашшан ан сәначчә
Әс мана савса пәрмай.

2. Түсеймесәр, чәгаймасәр
Сунә кайә ман чәре.
Кирпече те астумасәр
Укерейәп әп чәре.

3. Тем каласшән, калаймастән,
Кун қаça сәнан, сәнан...
Пәр есрен те ютшәнмастән,
Манран мәншән ютшәннан?

Ҙ Ы Р У

Сәвви Ал. Галкинән

Ашшан. Ерипен

1. Ту-сәм, ик-сә-мәр пәр-ле шұт-ле-се пәр-ре ларт-нәч-
-чә пах-ча вар-не и-кә вә-ре-не. Ир-трә вә-хәт, әс кун-тан кай-рән
ин-сә-не. Ю-рат-са әп, кә-мәлтан пәхрәм вәсә-не. 2. Ён-тә

мар-ши сан чу- ну?..

p

Ped.

1. Тусәм, иксёмёр пёрле
Шўтлесе пёрре
Лартнәччә пахча варне
Икә вөрене.
Иртрә вәхәт,
эс кунтан
Кайрән инсене.
Юратса эп кәмәлтан
Пәхрәм вөсене.
2. Ентә иртрә виçе сул,
Ку вәл — виç кун мар!

- Иртерме пөччен кунсул
Пөртте савәк мар.
Эсә лартнә вөрени
Темшөн-çке кәçал
Хәрса ларчә,
тәрәшни
Сая кайрә çав...
3. Тусәмçам, çырсам,
мөне:
Пөлтерет-ши ку?
Хәрса ларнә вөрене:
Мар-ши сан чуну?..

ШЫВ ХЁРРИНЧЕ

Сәвви Ал. Галкинән

f *Вылянуллә*

1. Ир- и- рех тәр- са эп ан- тәм шыв хөр- не

Сә- на- маш- кан а- кәшләп- кан иш- ни- не. А- кәш мар эп

кур- тәм, кур- тәм пөр хө- ре, — үк- нә хө- вел

сә- нә те- йән шыв çи- не. Чу- нәм çу- нат- лан- чә.

Ыйт-рам эп шыв-ран: «Мён тә- вать ун-та вәл? мён ун-та шы-рать?»
 Шыв ма-на ка- ла- рё ләп. кән чү-хен-се: «Пит сә- вать вәл...»-
 те- рё, те- мён сис-тер-се. ку вәл ю- ра- ту!

1. Ир-ирех тәрса эп
 Антәм шыв хёрне
 Сәнамашкән акәш
 Ләпкән ишнине.
 Акәш мар эп куртәм,
 Куртәм пёр хёре —
 Укнё хёвел сәнё
 Тейён шыв сине.
2. Чунәм сунатланчё...
 Ыйтрам эп шывран:
 «Мён тәвать унта вәл?
 Мён унта шырать?»
 Шыв мана каларё
 Ләпкән чүхенсе:
 «Пит сәвать вәл...» — терё,
 Темён систерсе.
3. Тёкёр пек сәп-сүтә
 Тәрә шыв сінче
 Асәрхарәм эпё
 Хёрён сән-питне.
 Усала, ыра-и,
 Манән чёрене
 Суләм хыпса илчё
 Сакә ирхине.
4. Канәсәм сүхалчё —
 Пётрё самантрах,
 Суләм сёс чарусәр
 Ялкәшрё ашра.
 Хамран хам вара эп
 Ыйтрам: «Мён-ши ку?»
 Хам чёрех каларё:
 «Ку вәл — юрату!..»

ХАНА ЮРРИ

Сәвви Н. Сандровән

Хаваслән

1. Си рен ял уй-хи-ре ас-лә, хә-мәш евр тыррисем. Самраксем ёсчен, хастарлә,
 Ты-рә-пу-лә-хир и-ле-мә, килнәске сәтел сине. Тутлә сә-рине ё-сем-и,

пул таруллә ваттисем. Тав тә-вам-и ху-си-не? Тутлә сә-ри-не ё-сем-и,

Тав!

Тав тә-вам-и, ай, ху- си- не, ху- си- не?

АЙТАНУС ЮРРИ СУНАТЛА

ай, хәш- не са- вам- ши эп? эп?

Аёслеме

Ай, си- сет- ши вәл ә- на?

1. Каччәсем ялтах пит лайәх:
Тракторисчә — улап пек,
Агрономә — әмәрткайәк,
Ай, хәшне савам-ши эп?

} 2 хут

2. Комсомолец-комбайнерә
Пуринчен маттур — пәлеп.
Бригадирә — Еҗ Геройә...
Ай, хәшне савам-ши эп?

} 2 хут

3. Хулари пәр хұхәм каччә
Маншәнах яла сұрет,
Ҙамрәк химик, ан пәлханччә,
Пәрне сәс савать чәрем.

} 2 хут

4. Чун савать, савать ыр ятлә
Ялти сумлә каччәнах.
Юрату юрри сунатлә —
Ай, сисет-ши вәл әна?

} 2 хут

КУРАЙМАРӘМ

Сәвви Л. Комиссаровән

Сәймәллән
mf

1. Ҙав те-ри вас-ка-рәм эп, вас-ка-рәм:
че-чек-сем шә-

unis.
сул-тәм. *>* *unis.*
-вар-тәм, у-тә сул. тәм. Ка-я юл-тәм, ту-сәм, ку-рай-

-ма-рәм, сан-па-ла эп, чу-нам, пу-лай-ма-рәм.

unis.
unis.
Ҙав те-ри вас-ка-рәм эп, вас-ка-рәм: ир-хи шу-сәм

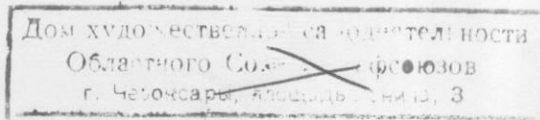
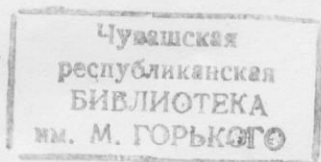
unis.
ран-тәм. *>* *unis.*
су-ти-пе вә-ран]-тәм. Пит вас-ка-рәм, пур-пәр си-тей.

2. А. Асламас. Шупашкар сыранҗе.

65326-Н

1913

17

-ме-рём, сан-па-ла эп кё-сёр сү-рей-ме-рём.

allegro

A

Meno mosso

пә-рахут тап-ран-чә, а-лә

ин-сет-ре сү-хал-чә ы-рә ту-сәм.

p

сул-тәм, (хуня саварна)

p

1. Сав тери васкарәм эп, васкарәм:
Чечексем шавартәм, утә султәм.
Кая юлтәм, тусәм, кураймарәм,
Санпала эп, чунәм, пулаймарәм.

2. Сав тери васкарәм эп, васкарәм:
Ирхи шушәм сүтипе вәрантәм.
Пит васкарәм, пурпёр ситеймерәм,
Санпала эп кёсёр сүреймерәм.

Пәрахут тапранчә, алә султәм,
Инсетре сүхалчә ыра тусәм.

ЏАМРАКСЕН ЮРРИ

Савви Г. Ефимован

Кавасла

Introduction in 2/4 time, marked *f* and *5*. The music is in a minor key and features a melodic line in the right hand and a rhythmic accompaniment in the left hand.

1. Џам-рак йы шә мәр мух-тав-лә, вәл я-лан мал-та пы-

Piano accompaniment for the first vocal line, marked *sfp*. The left hand plays a steady eighth-note accompaniment, while the right hand provides harmonic support.

-рать Әс-ле ме ту-хат-пәр шав-лән, әс-ре сав-наҗ су-ра-

Piano accompaniment for the second vocal line, continuing the rhythmic accompaniment.

-лать Пур сә-ре җит-сен те э-пәр я-ла нах-җке мал-ти-

Piano accompaniment for the third vocal line, concluding the piece.

-сем. Тă-рă-шат-пър, сѣн-те-рет-пър кă-вар чун-лă сѣм-рăк.

Ped. *

I. II.

-сем -сем -сем Тă-рă-шат-пър, сѣн-те-

Ped. *

-рет-пър кă-вар чун-лă сѣм-рăк-сем

Ped. * *Ped.* * *Ped.* *

1. Самрак йышамар мухтавлә,
Вәл ялан малта пырать.
Еслеме тухатпәр шавлән,
Есре савнәс суралать.

Хушса юрламалли:

Пур сәре ситсен те эпәр
Яланах-ске малтисем.
Тәрәшатпәр, сәңтеретпәр —
Кәвар чунлә самраксем.

2. Эпир мар-и купалатпәр
Хәвел тәрәллә суртсем.
Сәпәрте хула лартатпәр,—
Кәвар чунлә самраксем.

Хушса юрламалли.

3. Уйәхпа чипер Венера
Йыхәраçсә халь пире.
Космосра та сәнә эра
Уснә мар-и эпәрех?

Хушса юрламалли.

УЙ-ХИР УРЛӘ...

Сәвви Г. Ефимовән

Вальс майлә

1. Куç ил- ме- сәр

пәх- та- раç- сә ка- пәр тум- лә пи- ке- сем.

Чу- на вут- сәр сун- та- раç- сә хә- вел е- вәр

сә- нә- сем. Ах, мән- ле тўс- се та- ра- иан?

The first system of music features a vocal line in the upper staff and piano accompaniment in the lower two staves. The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The vocal line begins with a half note 'сә- нә- сем.' followed by a melodic phrase 'Ах, мән- ле тўс- се та- ра- иан?' with a fermata over the final note. The piano accompaniment consists of chords and moving lines in both hands.

Ғам-рак чур сав тер вә- ри. Эс тән- чә лер-

The second system continues the musical piece. The vocal line has a melodic line with a fermata over 'вә- ри.' and 'Эс тән- чә лер-'. The piano accompaniment features a more active bass line with some triplets and chords.

не те га- иан ка-чак турт- тар сәс пе- ри 2 Хуты ки.

The third system shows the vocal line with a melodic line and a fermata over 'пе- ри'. The piano accompaniment includes a section with a repeat sign and a double bar line, indicating a specific musical structure.

нах.

The fourth system consists of piano accompaniment for the vocal line above. It features a series of chords and moving lines in both hands, with a fermata over the first few notes.

First system of musical notation, including a vocal line and piano accompaniment. The key signature is G major (one sharp).

Second system of musical notation, including lyrics and piano accompaniment. The key signature is G major (one sharp).

Уй-хир ур-лә, вәр-ман ур-лә,

Third system of musical notation, including lyrics and piano accompaniment. The key signature is G major (one sharp).

ку-рап э-пә сан сән-на. Хуш-ша сес ан

Fourth system of musical notation, including lyrics and piano accompaniment. The key signature is G major (one sharp).

кә-тәр хур-ләх, ыр-ләх пул-тәр я-ла-нах.

1. Куҗ илмесәр пәхтараҗҗә
 Капәр тумлә пикесем.
 Чуна вутсәр сунтараҗҗә
 Хөвөл евәр сәнәсем.

Ах, мәнле тўссе тәрайән?
 Самрақ чун җавтер вәри.
 Әс тәнче хөрне те кайән,—
 Качақ турттәр җеҗ пәри.

2. Хуть кирек әҗта кайсан та,
 Сумра пултәр юрату.
 Пурнаҗ килмә-җке пит янтә,
 Пуранар җавах тату.

Уй-хир урлә, вәрман урлә,
 Курап әпә сан сәнна.
 Хушша җеҗ ан кетәр хурләх,
 Ырләх пултәр яланах.

ТЕМ ТЕ ПУЛӘ...

Савви Г. Ефимовән

Шўтлө

1. Ир-хи шу-җәм хә-пар-сас-сан, у-ләх-ра гә-рать тәт.
 - ре. Савнә ту-сам тел пул-сас-сан, пи-рус-не җеҗ тә-тә-рет.

Ах, ун- па эс мён тә ва-йан? Хам тыт.са- ши ы- тә-

-лам? Куç- ран аш- шән пәх- нә ма- йән, хы- тә, хы- тә чуп- тә-

вам. Тем те пү- лё, тем те пү- лё ца- кә су- га тән- че-

ре пә-ри пуш сә- мах сап- га- рә, геп-ри гә- рә - шә ёç-

I. v II.

- ре. 2 Мён тә ||-ран"

8

mf

Ха-рәс- ха- рәс-сән, ха- вас-сән, ал- ла

mf

ал. лән ты- тән. сә, э. Пир юр-ла- сә яр- сас- сән, ял тә-

-рать ха-вас-лан- са. Тем те пу-лѐ, тем те пу-лѐ ца-кă

су-тă тѐн-че-ре. Тем те пу-лѐ, тем те пу-лѐ ца-кă

су-тă тѐн-че-ре. ца-кă су-тă тѐн-че-ре.

Ped. *

1. Ирхи шуџам хăпарсассан,
 Улăхра тăрать тѣтре.
 Савнă тусам тѣл пулсассан,
 Пирусне сеш тегерет.
 Ах, унпа эс мѣн тăвайан?
 Хам тытса-ши ыталам?
 Куџран айшан пăхнă майан
 Хытă, хытă чуптавам.

Хушса юрламалли:

Тем те пулѐ, тем те пулѐ
 Сака сутă тѣнчере,
 Пѣри пуш сăмах саптарѐ,
 Тепри тăрашѐ еџре.

2. Мѣн тăвас-ха, пирѣн пуџлăх,
 Улăштарчѐ утгине,
 Пуснă теџсѐ йывăр пулăх,
 Чăтаймасть-мѣн мухмăрне.
 Еџ тенине, ай, илтессѣн,
 Пăранать вăл тўр султан,
 Чăннине калас пулсассан,
 Саам ан кѣт качакаран.

Хушса юрламалли.

3. Харăс-харăссан, хавассан,
 Алла-аллан тытанса,
 Эпир юрласа ярсассан,
 Ял тăрать хавасланса.

Хушса юрламалли.

Ш У Х Ё Ш

Савви Г. Ефимован

mf Шухайшлан

A. 1. Ах, эс, шу- хә-шәм-сәм, шу- хәш, ма-лап-лах шав йы- хә-
 -рать. Вәл пит ләп- кә вәл пит шу- хә, вәл пу-лас. лә. ка у-
 C. -тать. Ан-чах йы- вәр у-тас сү-лө: е-тум- хәх- лә, е - я-
 A. -ка. Хәшпёр чух ю-хәть ку-сү- лө, хән сү- нат. сәр ка- йә.
 -ка. (савара хуса) р. сә-пах пур ик-кен сү- на- чә кур, вә- сәт вәл тў- пе-
 (савара хуса) р. -ре! Кә-кәр-ти чә-ре хә- ва- чә ап-ла пы- тәр ё- мё- ре!

Ах, эс, шухашамсам, шухаш,
Малаллах шав йыхарать.
Вал — пит ләпкә, вал — пит шухә,
Вал пуласлаха утать.

Анча йывәр утас сүлө:
Е — тумхахла, е — яка.
Хәшпәр чух юхатъ куçсүлө,
Хән сунатсар кайәка.

Сапах пур иккен суначә,
Кур, вәсет вал тупере!
Кәкәрти чәре хавачә
Апла пытәр емере!

ПИРЕН ЯЛАН ХЕРӘ

Савви П. Хусанкайән

Andante

Мә-шәр кә-мәл су-лә, шәр-са куç-лә сә-рә,
ку пул-сас-сан пу-лө пи-рән я-лан хә-рә.
Кул сан ку пәс сас лән, пәх-сан-си-сәм сиç-нән,

ю- рā пу- ла- сас- сән, ку- нён- сё- рён ит- лён.

- сем те шен- лё.

1. Мәшәр кәмәл сулә,
 Шәрса кушлә сөрә.
 Ку пулсассән пулө
 Пирён ялән хөрә.
 Кулсан — купас саслән,
 Пәхсан — сисәм сисәнн...
 Юрә пусласассән —
 Кунён-сөрөн итлән.

2. Мәншән вәл ан култәр,
 Мәншән вәл ан систәр:
 Ун ёсқунё пур-тәр
 Сахалтан та виçсәр.

Юр тытма тухать-и,
 Савәрать-и тырә —
 Унән пурте хатәр,
 Йәлт тирпейлө, ырә.

3. Пуçәнче шаль тутәр,
 Уринче кәçатә.
 «Ял кая ан юлтәр!» —
 Тет кирек аҗта та.
 Ялән ячә чыслә,
 Сыннисем хисеплө.
 Хөрөсем те йышлә,
 Каччисем те шеплө.

МУНЧА СЕММИ

Сăвви П. Хусанкайăн

Allegro molto

mf

1. Лăн-чăк-лан-чăк мун-ча-ла,
а-тя, кар-чăк, мун-ча-на. Кă-на пĕл-нĕ пул-сас-сăн та,
simile
ка-сах хут-са ху-рас-мĕн. Мил-ки-Ми-лен-тей,
p
сĕл-ти-сĕ-лен-тей. Чăш-ти, чаш-ти, сăт-ти сăт,

p

I.
 1. *çat!* *çat!* *çat-ти* *çat!*
 II. *çät,* *çat,* *çät,* *çat!*

çät-ти, *çät-ти,* *çät-ти* *çat.* *çät-ти,* *çat-ти,* *çät-ти,* *çat-ти,*

çät-ältи, *çat-ти,* *çät-ти,* *çat!* *çät-ти,* *çat-ти,* *çät-ти,* *çat-ти,*

çät-ти, *çat-ти,* *çät-ältи,* *çat!* *Ох!*

Meno mosso

ff

1. Ләнчәк-ланчәк мунчала,
 Атя, карчәк, мунчана.
 Кәна пәлнә пулсассән та,
 Қасах хутса хурас-мән.
 Милки — Милентей,
 Сәлти — Селентей,
 Чаш-чаш, çат-çат,
 Çап! Çап! Çап! Çап!

2. Аллә арләх артак пур,
 Хәрәх хәрләх хәрү пур,
 Сирәм сынләх сирәм пур та,
 Иксәмәршән техәм пур.
 Милки — Милентей,
 Сәлти — Селентей,
 Чаш-чаш, çат-çат,
 Çап! Çап! Çап! Çап!

САПКА ЮРРИ

Сăвви П. Хусанкайăн

Andante

1. Сѣм вѣр-ма-нѣ каш та каш, сул-хѣн џи-лѣ ваш та ваш,
 эс ан џу-йѣх, ан џух-раш, џы-вѣр пѣ-чѣк-џѣ чѣ-ваш.
 у-ру-па ан тап-ка-лаш, ал-лу-па ан џап-ка-лаш,

ан- ну- де эс ен тав- лаш, сы- вяр Ап- тра-

ten *p a tempo*

mf *ten.* *a tempo*

Detailed description: This system contains the first two measures of the piece. The vocal line is in a soprano register, starting with a half note 'ан-' followed by a quarter note 'ну-'. The piano accompaniment features a flowing eighth-note pattern in the right hand and a steady eighth-note bass line in the left hand. Dynamics include *mf* and *ten.* (tenuto).

I. II.
 -ман тав- раш. -ман тав- раш! А - у!

Detailed description: This system contains measures 3-5. It includes a first ending (I.) and a second ending (II.). The vocal line has a melodic line with a fermata over the final note 'у!'. The piano accompaniment continues with the eighth-note pattern, with some chords held over from the previous system. Dynamics include *mf* and *pp* (pianissimo).

Detailed description: This system contains measures 6-8. It consists of piano accompaniment for the right and left hands. The right hand has a melodic line with some chords, while the left hand continues the eighth-note bass line. Dynamics include *pp* and *p* (piano).

Detailed description: This system contains measures 9-11. It consists of piano accompaniment for the right and left hands. The right hand has a melodic line with some chords, while the left hand continues the eighth-note bass line. Dynamics include *pp* and *p*. A 'Ped.' (pedal) marking is present at the beginning of the system.

2. Ашә сумәр чаш та чаш,
 Ус, калчам, сёклен эс яш,
 Сўлерен сўле кармаш,
 Сывәр, пёчөксё чаваш!
 Юлташпа эс пул юлташ,
 Усалпа эс ан паллаш,
 Ташманпа ан пул йаваш,
 Сывәр, Аптраман тавраш!

3. Вырәспа та таванлаш,
 Тутарпа та эс тулаш,
 Пурте — пирён хуранташ,
 Сывәр, пёчөксё чаваш!
 Малалла утсан — малаш,
 Каялла юлсан — каяш,
 Чан сұлтан эс ан аташ.
 Сывәр, Аптраман тавраш!

СЫВПУЛЛАШУ

Савви П. Хусанкайән

Ашман

f

p

sfz

А - ча - ран ар ту - нә вы - ран,

час ку - рай мап, сывә пул! А - сат - сам ма -

- на эс ыр - рән, ман ум - ра пёр - тен - пёр

сул. су- ләм йы- вәр,

Red. * *Red.*

су- ләм вә- рәм, ви- сей- мес-тәп сух- рәм.

*

па. *unis.* сәк- лей- ми сәк- лем эп йәт- рәм,

Хутлала

ан- сәр пи- ләк- су- рәм- па.

НАДР НАДР

Вёслеме

f

сул.

1. Ачаран ар туня вырән,
Час кураймап, сыва пул!
Асатсам мана эс ыррән,
Ман умра пёртен-пёр сул.

Сулам йывәр, сулам вярәм,
Виҗейместеп сухрампа.
Сёклейми сёклем эп йатраәм
Ансәр пилёк-сурампа.

2. Пәрахмасәр та ёшентём,
Пәрахма та халәм сук.
Шәрәхне те, сиввине те
Тўсмелле сул кайнә чух.

Вёркелет аптраня анчак
Ытахаллён, сых ятне.
Упранинччё сута шанчак,
Ситесехчё тел патне.

3. Ачаран ар туня вырән,
Час кураймап, сыва пул!
Асатсам мана эс ыррән,
Ман умра пёртен-пёр сул.

Я ЛАН, Я ЛАН...

Сăмахѣ халăхăн

Allegretto

p Я- лан, я- лан ка- су у- мѣн- че ла- ра- тап,
 Я- лан, я- лан чун сав- ни- не кѣ- те- тѣп.
mf Я- лан, я- лан ман чун сав- ни кун- та сук.
 Я- лан, я- лан вѣл сук- рет- ске вѣр- ман- та.
f Я- лан, я- лан вѣл сук- рет- ске вѣр- ман- та.
p Я- лан, я- лан вѣл су- лать- ске шур кал- кан,

ff
Я- лан, я- лан въл су- лать-ске шур къл- кан.

Я- лан, я- лан хай ца- ви- пе ка-ла- сать.

Я- лан, я- лан ка- су у- мён-че

Meno mosso
ла- ра- тѧп. Я- лан, я- лан чун сав- ни- не.

кѧ-те- тѧп. Я- лан.

Ялан, ялан касу умёнче ларатӓп,
Ялан, ялан чун савнине кётетӓп.

Ялан, ялан вӓл сӓрет-ске вӓрманта —
Ялан, ялан вӓл сулать-ске шур кӓлкан.

Ялан, ялан ман чун савни кунта сук,
Ялан, ялан вӓл сӓрет-ске вӓрманта.

Ялан, ялан вӓл сулать-ске шур кӓлкан:
Ялан, ялан хӓй савипе каласать.

Ялан, ялан касу умёнче ларатӓп
Ялан, ялан чун савнине кётетӓп.
Ялан...

«ЧУЛОЧКА» ХӒРЭСЕМ

Сӓвви Ю. Айдашӓн

Хӓвӓрт

Па-ри, по-ри, па-ри, по-ри м-па-ри, по-ри,

м-па, м-по, м-па, м-по. м-бо, м-бо, м-бо, м-бо,

м-па-ри, по-ри.

Ир-хи шу-сӓм тӓ-рӓ-лет те сӓл-лӓ сурт тарри-се-не,

м-бо, м-бо, м-бо, м-бо. Ир-хи шу-сӓм, тӓ-рӓ-лет.

Я-лан-хи пе кех ил-те-тӓп кӓ-ле-сем шақ-латни-не Чӓ-ре-че пат-не пы-ра-тӓп,

сӓл-лӓ сурт тар-ри-се-не. Чӓ-ре-че ре

у- ца-тап та, сав _____ ви эп са-на.

яр у- ца-тап та а- на: варт-тан ку-сам-па шы ра тап, савна ту-сам-сам, са-на.

-тне пн- ра-тап та, варт- тан шы- рап, ту- сам, эп са на

sfp Ах, шак та шак та-ва-сә-сә сәп-сә-мәлкә-ле-сем. Хәр-сем җ-сә ка-яҗ-сә те-
ир-хи шу-сам тө-рә-лет те с үл-лә сурт тәррисе-не,

ир _____ хи шу _____ сам

„Чу лочка” хә-рә-сем. Ир- хи шу- сам тө- рә- лет те

я-лан-хи пе-кех ил-те төп кә-ле-сем шак-лат-ни-не. Ми-сә хут ирт-се кай-ман-тәр

тө- рә- лет те с үл- лә

с үл- лә сурт тәр- ри- се- не. Ми-сә хут ирт-се кай-ман-тәр

э - сѣ пи-рѣн у-рам-па, хал-лѣ-хе џ-ре-тѣн ман-сѣр, џ-рѣн ма-ла-шне ман-па.

џурт тѣр. ри- се- не.

э - сѣ пи-рѣн у-рам-па, хал-лѣ-хе џ-ре-тѣн ман-сѣр, џ-рѣн ма-ла-шне ман-па.

Ах, шакта шакта-ваџ-џѣ џѣп-џѣ-мѣл кѣ-ле-сем. хѣр-сем ѣ-џе ка-яџ-џѣ те

Ах, шакта шакта-ваџ-џѣ џѣп-џѣ-мѣл кѣ-ле-сем. хѣр-сем ѣ-џе ка-яџ-џѣ те

Па-ри, по-ри, па-ри, по-ри.

Па-ри, по-ри, па-ри, по-ри.

џу лоч-ка" хѣ-рѣ-сем. м-па, м-по, м-па, м-по.

м-па-ри, по-ри, м-па-ри, по-ри. Ир-хи шу-џѣм

џу лоч-ка" хѣ-рѣ-сем. м-па, м-по, м-па, м-по.

м-бо, м-бо, м-бо, м-бо, м-бо, м-бо, м-бо, м-бо. Ир-хи шу-џѣм тѣ-рѣ-лет те

гѣ-рѣ-лет те џѣл-лѣ џурт тѣр. ри-се-не.

м-бо, м-бо, м-бо, м-бо, м-бо, м-бо, м-бо, м-бо. Ир-хи шу-џѣм тѣ-рѣ-лет те

џѣл-лѣ џурт тѣр.ри-се-не, я-лан-хи пе-кех ил-те. тѣп кѣ-ле-сем шак-лат-ни-не.

чү. ре. че пат. не пы. ра. тап яр у. са. тап та а. на, вартан ку. сям. па шы. ра. тап

чү. ре. че пат. не пы. ра. тап, варт. тан ку. сям. сав. нә ту. сям. сям, са. на.

- па шы. ра. тап Ах, шак та шак та. ваç. сә сәп- сә. мәл кә. ле. сем.

Хёр- сем ё. сә ка. яç. сә те „чу. лоч. ка” хё. рё. сем.

1. Ирхи шуçам төрөлет те
Сўллё сурт тәррисене,
Яланхи пекех илтетөп
Көлесем шаклатнине.
Чўрече патне пыратап,
Яр уçатап та ана:
Вартан куçампа шыратап,
Савнә тусамçам, сана.

Хушса юрламалли:

Ах, шак та шак таваçсә
Сәп-сәмәл кәлесем.

Хёрсем ёсе каяçсә —
«Чулочка» хёресем.

2. Ирхи шуçам төрөлет те
Сўллё сурт тәррисене,
Яланхи пекех илтетөп
Сан сассу янранине.
Миçe хут иртсе кайман-тәр
Эсә пирён урампа.
Халлөхе сўретён мансәр —
Сўрён малашне манпа.

Хушса юрламалли.

ОКТАБРЬ ЯЛАВЁ

Савви Н. Евстафьеван

Andante

1. Ав. ро- ра туп- пин ас.ла- тил.лө кер.

ле вё кис-

рет- рё те пус- мар сес тус- не сё-

ре; Ок-

Музыкальный фрагмент с нотами для голоса и фортепиано. Включает три системы: верхняя — вокальная линия, средняя — фортепиано (правая рука), нижняя — фортепиано (левая рука). Включены аккорды, ритмические рисунки и триоли.

Вокальные ноты: -тя. брѣ я ла вѣ сун ми шу-цам

Музыкальный фрагмент с нотами для голоса и фортепиано. Включает три системы: верхняя — вокальная линия, средняя — фортепиано (правая рука), нижняя — фортепиано (левая рука). Включены аккорды, ритмические рисунки и триоли.

Вокальные ноты: е вѣд сиф-

Музыкальный фрагмент с нотами для голоса и фортепиано. Включает три системы: верхняя — вокальная линия, средняя — фортепиано (правая рука), нижняя — фортепиано (левая рука). Включены аккорды, ритмические рисунки и триоли.

Вокальные ноты: меш- кен пус вѣ ун чух тѣн- че-

Музыкальный фрагмент с нотами для голоса и фортепиано. Включает три системы: верхняя — вокальная линия, средняя — фортепиано (правая рука), нижняя — фортепиано (левая рука). Включены аккорды, ритмические рисунки и триоли.

Вокальные ноты: -ре Ол-

ВХОД:

Tempo di marcia

meno cresc.

-тя брь тив ле. че-те лей- лє пу. лас-лāх, у-

meno cresc.

-тат пāр хā юл. лāн э- пир ма- лал-ла. Ёс-

V

Meno mosso

-сем- сєн- те- рўл- лє, тєл- ле- вє- мєр- ас- лā: Ок.

-тя брь-пе- ле коммуни. змал-ла!

rit.

V

2. сєр-

rit

татынче. не!

Октябрь ялавёпе паттаран пычë,
Мёнпур чармава сентерсе-аркатса.

1. Аврора туппин аслатиллë кёрлевë
Кисретрë те пусмår сещ туснë сëре
Октябрь ялавë сунми шусам евër
Сисмешкөн пусларë ун чух тёнчере.

Хушса юрламалли:

Октябрь тивлечë — телейлë пуласлåх,
Утатпår хåюллån эфир малалла.
Ессем сентеруллë, теллевемër—аслå:
Октябрьпеле коммунизмалла!

2. Сёршывåмår пирën, аттемër Ильичån
Мånаç сүлëпе улап евër утса,

Октябрь ялавёпе паттаран пычë,
Мёнпур чармава сентерсе-аркатса.

Хушса юрламалли.

3. Паян ак Пхеньян, Бухарест та Варшава
Туяссë сөн пурнаç сунми åшшине.
Совет сөрөнчен халь Октябрь ялавë,
Хёвел пек сиссе, сүтатат тёнчене.

Хушса юрламалли.

ЕМЁР АСРА ТЫТАР ЛЕНИН АТТЕНЕ

Сåвви С. Шавлин

Åшшån
mf unis

1. Чү- ре- чёр- сем пи- тë сүл- лë, кë- лен- чи- сем

ви- тер сү- тå, Пи- тёр си- не ўк- нë

f unis

илиз.

ыл-тӑн па-йӑр-ка. Пур тӑ-ван-сем пӑр-ле

чух-не, ал-ра пур-ҫӑн ту-тӑр чух-не,

пи-рӑн у-ҫӑ са-сӑ ян-ян кай-тӑр-ха.

1. Чӳречӑрсем питӑ ҫӳллӑ,
Кӑленчисем витӑр ҫутӑ,
Питӑр ҫине ӱкнӑ ылтӑн пайӑрка.
Пур тӑвансем пӑрле чухне,
Алра пурҫӑн тутӑр чухне
Пирӑн уҫӑ сасӑ ян-ян кайтӑр-ха.
2. Хирӑр симӑс, шыв пек тикӑс,
Хум ҫапать-ҫке симӑс тинӑс,
Ялӑр витӑр тухрӑм, ялӑр хула пек.

Еҫкӑр-ҫикӑр сим пыллӑ-ҫке,
Сӑвӑр-юррӑр ҫунатлӑ-ҫке,
Питӑр-куҫӑр ҫиҫет йӑл-йӑл шевле пек.

3. Мӑскер хаклӑ, пурнӑҫ хаклӑ,
Ватти ҫинче ҫамрӑк чаплӑ,
Асӑнса чыслар-ха аслӑ ваттине.
Пуринчен те пӑри аслӑ,
Ҫавӑнпа эфир сӑваплӑ,
Ёмӑр асра тытар Ленин аттене!

КЕНЕКЕРЕ ПУРРИ

Шупашкар ҫыранӑнче. Сӑвви Ю. Петровӑн	3
Ландӑш. Сӑвви Ю. Петровӑн	4
Улмуҫҫи. Сӑвви Ю. Петровӑн	6
Манран мӑншӑн ютшӑнан? Сӑвви Ю. Петровӑн	8
Ҫыру. Сӑвви Ал. Галкинӑн	10
Шыв хӑрринче. Сӑвви Ал. Галкинӑн	11
Хӑна юрри. Сӑвви Н. Сандоровӑн	12
Юрату юрри ҫунатлӑ. Сӑвви З. Митрофановӑн	15
Кураймарӑм. Сӑвви Л. Комиссаровӑн	17
Ҫамрӑксен юрри. Сӑвви Г. Ефимовӑн	19
Уй-хир урлӑ. Сӑвви Г. Ефимовӑн	21
Тем те пулӑ. Сӑвви Г. Ефимовӑн	24
Шухӑш. Сӑвви Г. Ефимовӑн	28
Пирӑн ялӑн хӑрӑ. Сӑвви П. Хусанкайӑн	29
Мунча ҫемми. Сӑвви П. Хусанкайӑн	31
Сӑпка юрри. Сӑвви П. Хусанкайӑн	33
Сывпуллашу. Сӑвви П. Хусанкайӑн	35
Ялан, ялан... Сӑмахӑ халахӑн	38
«Чулочка» хӑрӑсем. Сӑвви Ю. Айдашӑн	40
Октябрь ялавӑ. Сӑвви Н. Евстафьевӑн	44
Ёмӑр асра тытар Ленин аттене. Сӑвви С. Шавлин	47

Асламас Анисим Васильевич

У ВОЛЖСКИХ БЕРЕГОВ

Хоровые и сольные песни на чувашском языке

Редактор А. Н. Андреев
Художественный редактор М. А. Ильин
Технический редактор А. Ф. Никитина
Корректор Л. Г. Секликова

НТ 06024. Сдано в набор 27/IV-1970 г. Подписано к печати 17/I-1971 г. Формат 84×108/16. Типографская № 3. Физ. печ. л. 3,0. Усл.юн. печ. л. 5,04. Учетно-изд. л. 4,7. Заказ № 2641. Тираж 3000 экз. Цена 47 коп.